



آسیب‌های اجتماعی ناشی از
حاشیه‌نشینی، روابط همسایگی و آپارتمان‌نشینی

مقالات دومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، ۱۳۹۱

با همکاری:

شورای اجتماعی وزارت کشور، شورای اسلامی شهر تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، مؤسسه تحقیقات تعاون دانشگاه تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، مرکز پژوهش‌های گردشگری دانشگاه تهران، دفتر پژوهش‌های رادپو، فرهنگستان علوم، مؤسسه تصویر شهر (سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران)، شرکت صنعتی هواپار، انتشارات مبتکران، انجمن اقتصاد اسلامی ایران، انجمن جامعه‌شناسی، آموزش و پرورش ایران، مؤسسه پژوهشی توسعه‌راهنما

جلد هفتم:

آسیب‌های اجتماعی ناشی از

حاشیه‌نشینی، روابط همسایگی و آپارتمان‌نشینی



انجمن جامعه‌شناسی ایران

و

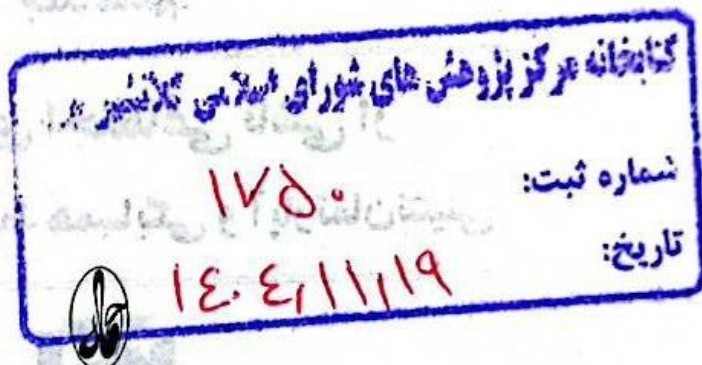
شورای اجتماعی کشور



سرشناسه: همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران (دومین: ۱۳۹۱؛ تهران)
عنوان و نام پدیدآور: حاشیه‌نشینی، روابط همسایگی و آپارتمان‌نشینی / [برگزارکننده] انجمن
جامعه‌شناسی ایران و شورای اجتماعی کشور.
مشخصات نشر: تهران؛ آگاه، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۲۲۹ ص.؛ جدول، نمودار؛ ۲۱/۵×۱۳/۵ س.م.
فروست: مجموعه مقالات دومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران؛ جلد هفتم.
شابک: 978-964-416-331-9
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا.
یادداشت: کتابنامه

موضوع: مسائل اجتماعی -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع: انحراف اجتماعی -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع: حومه‌نشینی و حاشیه‌نشینی -- ایران -- جنبه‌های اجتماعی -- کنگره‌ها
شناسه افزوده: انجمن جامعه‌شناسی ایران
شناسه افزوده: ایران. وزارت کشور. شورای اجتماعی
رده‌بندی کنگره: ج ۱۳۹۱ ۸۳/۲/۸۸۸۳ HN ۶۷۰
رده‌بندی دیویی: ۳۶۱/۱۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۴۶۷۹۸



مجموعه مقالات دومین همایش ملی
آسیب‌های اجتماعی در ایران، ۱۳۹۱
جلد هفتم:

آسیب‌های اجتماعی ناشی از
حاشیه‌نشینی، روابط همسایگی و آپارتمان‌نشینی
چاپ یکم: زمستان ۱۳۹۳، آماده‌سازی، حروف‌نگاری و نظارت بر چاپ: دفتر انتشارات آگاه
(حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی: سمیه حسینی؛ ویرایش فنی و بازخوانی: نسرین اسدی)
طراح جلد: محمودرضا لطیفی
لیتوگرافی: طاووس‌رایانه، چاپ: منصور، صحافی: چاوش
شمارگان: ۱،۱۰۰ نسخه
همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

انتشارات آگاه
خیابان انقلاب، شماره ۱۳۳۰، تهران ۱۳۱۴۶

فروش اینترنتی: www.agahbookshop.ir



دومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی ایران، ۱۳۹۱

برگزارکننده: انجمن جامعه‌شناسی ایران

دبیر همایش: میرطاهر موسوی

اعضای شورای علمی: تقی آزادارمکی (دانشگاه تهران)، شیرین احمدنیا (دانشگاه علامه طباطبایی)، حمید انصاری (دانشگاه تهران)، سوسن باستانی (دانشگاه الزهرا)، پرویز پیران (دانشگاه علامه طباطبایی)، ابراهیم حاجیانی (دانشگاه شاهد)، هادی خانیکی (دانشگاه علامه طباطبایی)، معصومه دژمان (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، حسین دهقان (انجمن جامعه‌شناسی آموزش و پرورش)، علی ربیعی (دانشگاه پیام نور)، حسن ربیعی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، حسین راغفر (دانشگاه الزهرا)، فریبرز رییس دانا (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، محمدجواد زاهدی مازندرانی (دانشگاه پیام نور)، امیرحمزه زینالی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، حمیرا سجادی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، حبیبین سراج‌زاده (دانشگاه تربیت معلم)، ژاله شادی‌طلب (دانشگاه تهران)، ملیحه شیانی (دانشگاه تهران)، داور شیخاوندی (دانشگاه آزاد اسلامی)، مریم شریفیان‌ثانی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، انور صمدی‌راد (دانشگاه علامه طباطبایی)، غلامرضا غفاری (دانشگاه تهران)، آمنه ستاره فروزان (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، محمدمبین قانع‌راد (مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور)، سعید مدنی قهفرخی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، احمد مسجدجامعی (شورای شهر)، علیرضا محسنی تبریزی (دانشگاه تهران)، محمدعلی محمدی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، پروانه محمدخانی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، میرطاهر موسوی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، سعید معیدفر (دانشگاه تهران)، محمد میرزایی (دانشگاه تهران)، علی حسین نجفی ابرندآبادی (دانشگاه شهید بهشتی)، روشنگر وامقی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، مروان وامقی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، منصور وثوقی (دانشگاه تهران).

دبیرخانه: ایوب نافع، مونا فلاح، اعظم فلاح، امیر کمالی، مریم پورمیرغفاری، زهره قدیمی، ژاله اشرفی، معصومه زینالی، صدیقه وحیدی‌نیا، رضا فضل‌اله‌نژاد، مصطفی فیض اردکانی، سمانه حکیم‌شاه، جمشید دولت‌آبادی، مهین‌دخت جوان‌نشان، طیبه کسرابی، متین رمضانخواه، شیما علیزاده.

فهرست

- ۹ دیباچه نوشته میرطاهر موسوی
- ۱۳ مقدمه نوشته سیدمرتضی میرباقری
- حاشیه‌نشینی، حلقه‌ای تأثیرگذار بر حدوث آسیب‌های شهری
- ۱۵ نوشته محمدباقر علیزاده اقدم، محمدعباس زاده، کمال کوهی، مرتضی مبارک بخشایش
- بررسی رابطه‌ی احداث پروژه‌های توسعه‌ی شهری و آسیب‌های اجتماعی (مورد مطالعه: سوله‌ی بازیافت زباله‌ی پل کن، منطقه ۹ تهران)
- ۳۷ نوشته اردشیر بهرامی
- تحلیلی بر عوامل، آثار و پیامدهای اجتماعی حاشیه‌نشینی
- ۶۷ نوشته محمدرضا حسنی، عیسی عابدینی
- بررسی ارتباط زیست‌پذیری و امنیت در روستاهای حاشیه‌ی شهری (مطالعه‌ی موردی: شهرستان ورامین)
- ۹۷ نوشته محمدامین خراسانی
- تحلیلی بر اسکان غیررسمی کوی منبع آب شهر اهواز
- ۱۱۱ نوشته کرامت‌اله زیاری، امین فرجی ملانی، ازاده عظیمی، اذردخت نوذری
- آسیب‌های اجتماعی در بافت‌های فرسوده‌ی تهران؛ منطقه‌ی اتابک
- ۱۴۳ نوشته منیژه مقصودی

پیامدهای آسیب‌شناختی دوری محل کار از خانه بر فرد

- ۱۶۵ نوشته هوشنگ ناییب، محمد اسماعیل حاج‌هاشمی
تعارضات همسایگی و مشکلات آپارتمان‌نشینی در شهر تهران
- ۱۸۳ نوشته حمزه نوذری، علیرضا کریمی
فراتحلیل پژوهش‌های حاشیه‌نشینی در کلان‌شهر تهران
- ۲۰۳ نوشته نوروز هاشم‌زهی، لادن بهدادمنش، اذر رشتیانی

دیباچه

با نگاهی گذرا به سیر تحول جوامع انسانی می توان دریافت که انسان، حیات جمعی و آسیب‌های اجتماعی همزاد یکدیگرند. «آسیب‌های اجتماعی»، اگرچه باید خاطر نشان کرد واقعیتی دیرپا محسوب می شود، لیکن مفهومی نسبتاً نوظهور و مربوط به دوره ضرب آهنگ سریع توسعه پس از انقلاب صنعتی است که با خود مهاجرت وسیع، انباشت جمعیت شهری، رشد شتابان شهرها و کلان‌شهرها، تغییر نوع و شکل روابط انسانی و ظهور عصر جدید، تکثیر و تجمع آسیب‌های اجتماعی را به همراه داشته است.

از این رو، برخی تحلیل‌گران بروز و تشدید انحراف‌ها و آسیب‌ها را محصول توسعه دانسته، بر آن خرده گرفته و توسعه را به تازیانة نقد و نفرین نواخته‌اند. لیکن بر اهل خرد نیک هویداست که توسعه اصولی، ذاتاً واجد بار اخلاقی است، نیل به رفاه مادی و معنوی جامعه را توأمأ مدنظر دارد، و افزایش ناملايمات و کجروی‌ها حاصل اجرای ناصحیح برنامه‌های توسعه و فارغ از مقتضیات فرهنگی، اجتماعی و تاریخی جامعه است.

در انتهای هزاره دوم و در آغاز سومین هزاره، مسائل و آسیب‌های اجتماعی بیش از پیش خود را به بشریت تحمیل کرده‌اند و در جوامع گوناگون، اعم از توسعه یافته، در حال توسعه و یا کم‌تر توسعه یافته، به اشکال و گونه‌های متفاوت جاری شده‌اند.

سرزمین ایران نیز از این واقعیت مستثنا نبوده و بنا بر دلایل متعددی نظیر موقعیت ژئوپلتیکی، سابقه تاریخی، تغییرات جمعیتی، رشد شتابان شهرها، اجرای برنامه‌های متنوع و گاه متضاد توسعه در یکصد سال اخیر، ناپایداری اجتماعی و سیاسی، رویه‌های مدیریتی و حکمرانی، شکاف‌های اجتماعی،